

บทบาทสถานีโทรทัศน์ช่อง 11 ลำปาง
กับการส่งเสริมวิถีชีวิตและภูมิปัญญาชาวบ้านล้านนา

นางสาวอรุณมาศ ธาระวานิช

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต

สาขานิติศาสตร์พัฒนาการ ภาควิชาการประชาสัมพันธ์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ปีการศึกษา 2540

ISBN 974-638-355-8

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

THE ROLE OF TELEVISION CHANNEL 11 LAMPANG
IN PROMOTING LANNA WAY OF LIFE AND LOCAL WISDOM.

Miss Aroonmart Taravanich

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts in Department Communication.

Department of Public Relations.

Graduate School

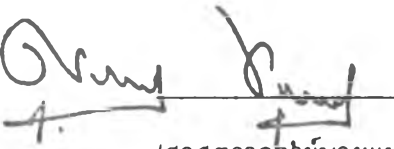
Chulalongkorn University

Academic Year 1997

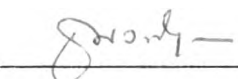
ISBN 974-638-355-8

หัวข้อวิทยานิพนธ์ บทบาทสถานีโทรทัศน์ช่อง 11 ลำปาง กับการส่งเสริมวิถีชีวิต
และภูมิปัญญาชาวบ้านล้านนา
โดย นางสาวอรุณมาศ ธาระวานิช
ภาควิชา การประชาสัมพันธ์
อาจารย์ที่ปรึกษา รศ.ดร. อรรรณ ปิรันธน์โอวาท

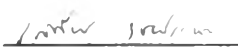
บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์นายแพทย์ ศุภวัฒน์ ชุตินวงศ์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ธนวดี บุญลือ)

อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ ดร.อรรรณ ปิรันธน์โอวาท)

กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.เสถียร เขยประทับ)

กรรมการ
(ดร.วิเชียร เกตุสิงห์)

พิมพ์ฉันทน์ฉบับบทคัดย่อวิทยานิพนธ์ภายในกรอบสี่เหลี่ยมนี้เพียงแผ่นเดียว

อรุณมาศ ธาระวานิช : บทบาทสถานีโทรทัศน์ช่อง 11 ลำปาง กับการส่งเสริมวิถีชีวิตและ
ภูมิปัญญาชาวบ้านล้านนา (THE ROLE OF TELEVISION CHANNEL 11 LAMPANG IN PROMOTING
LANNA WAY OF LIFE AND LOCAL WISDOM) อาจารย์ที่ปรึกษา : รศ.ดร. อรรพรรณ ปิลันธน์โอวาท
130 หน้า ISBN 974-638-355-8

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาถึงบทบาทและปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการผลิตรายการรวมทั้ง
ความพึงพอใจของประชาชนผู้รับสารต่อรายการที่มีเนื้อหาส่งเสริมวิถีชีวิตและภูมิปัญญาชาวบ้านล้านนา
ปีพศ.2539-2540 จากจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 400 คน การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ค่าสถิติร้อยละ ส่วนการทดสอบ
สมมติฐานใช้ค่า ไคว์สแควร์

ผลการวิจัยสรุปว่า สถานีโทรทัศน์ช่อง 11 ลำปาง มีการนำเสนอรายการเพียง 3 รายการที่มีบทบาทใน
การส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่น โดยดำเนินการตามนโยบายของกรมประชาสัมพันธ์ ทั้งนี้ได้มุ่งเน้นเรื่องวิถีชีวิต
และภูมิปัญญาแต่ประการใด เนื่องจากมีปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการทำงานคือ ปัจจัยภายในด้านการ
จัดการและการบริหารองค์กรที่ต้องขึ้นอยู่กับกรมประชาสัมพันธ์ทำให้ขาดอิสระในการดำเนินงาน เทคโนโลยีที่
ล้าหลังและความเป็นมืออาชีพระยะสั้นที่ขาดแคลนบุคลากรที่ตรงกับสายงาน รวมทั้งปัจจัยภายนอกด้านแหล่งข้อมูล
ข่าวสารทางภูมิปัญญาชาวบ้านที่ไม่มีการรวบรวมเป็นหลักฐานอ้างอิง และการเป็นสถานีของรัฐที่ไม่มีการแข่ง
ขันทำให้ไม่ได้รับความสนใจจากภาคเอกชน จึงเป็นปัจจัยด้านอุปสรรคต่อการผลิตรายการเพื่อส่งเสริมวิถีชีวิต
และภูมิปัญญาชาวบ้านล้านนา มีเพียงปัจจัยภายในด้านนโยบาย และปัจจัยภายนอกด้านงบประมาณที่ได้รับ
จากสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ(สวช.) การควบคุมด้านกฎระเบียบของกรมประชาสัมพันธ์ที่ระบุ
ให้เสนอรายการที่ส่งเสริมวัฒนธรรมท้องถิ่นเท่านั้น ที่ถือเป็นปัจจัยที่เอื้อประโยชน์ต่อการผลิตรายการส่งเสริมวิถี
ชีวิตและภูมิปัญญาชาวบ้าน

การทดสอบสมมติฐาน ความสัมพันธ์ของลักษณะทางประชากร เพศ อายุ การศึกษา รายได้ และพื้นที่
อยู่อาศัยของกลุ่มตัวอย่าง 400 คน ในเขตอ.เมือง จ.ลำปาง กับความพึงพอใจต่อการรับชมรายการที่มีเนื้อหาส่งเสริม
วิถีชีวิตและภูมิปัญญาชาวบ้านล้านนา พบว่า

1. เขตพื้นที่อยู่อาศัย มีความสัมพันธ์กับเนื้อหาสาระ รูปแบบของรายการ เพลงภาพประกอบ อย่างมีนัย
สำคัญทางสถิติที่ .05 โดยในเขตเทศบาลมีความพึงพอใจมากกว่า ส่วนเทคนิคการผลิตรายการไม่มีความ
สัมพันธ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05
2. ไม่พบความสัมพันธ์ลักษณะทางประชากรด้านเพศ อายุ การศึกษา รายได้ กับเนื้อหาสาระ รูปแบบ
เพลงภาพประกอบ และเทคนิคการผลิตรายการที่ส่งเสริมวิถีชีวิตและภูมิปัญญาชาวบ้านล้านนาอย่างมีนัย
สำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภาควิชา การประชาสัมพันธ์
สาขาวิชา นิเทศศาสตร์พัฒนาการ
ปีการศึกษา 2540

ลายมือชื่อนิติ อรุณมาศ ธาระวานิช
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา รศ.ดร. อรรพรรณ ปิลันธน์โอวาท
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C851988 PUBLIC RELATIONS
: MAJOR
KEY WORD: ROLE/PROMOTING/LOCAL WISDOM

AROONMART TARAVANICH THE ROLE OF TELEVISION CHANNEL 11 LAMPANG IN PROMOTING
LANNA WAY OF LIFE AND LOCAL WISDOM. ADVISOR MRS. ORAWAN PILUNOWAD 130 pp
ISBN 974-638-355-8

This research aims at studying the roles and factors affecting TV production and the viewers' satisfaction with the programs which support Lanna way of life and wisdom. The data were analyzed and presented as frequencies, percentages, and chisqre values.

From the research, it can be inferred that three programs were broadcasted following the Public Relations Department's policy and supporting Lanna way of life and wisdom. Both internal and external factors were the causes of the practice. According to the internal factors, Channel 11 was under Public Relations Department. This factor resulted in the dependence in administrating, old fashion technology, and shortage of professionals.

For external factors, information about Lanna wisdom was not collected to be used as reference and being uncompetitive state TV prevented private sector from showing interest.

Meanwhile, there were a few factors which supported the production promoting Lanna way of life and wisdom. Budget received from the Office of the National Culture Commission, and the Public Relations Department's regulation stating that Channel 11 must produce the programs which promoted local culture.

The hypotheses of people's satisfaction with the programs supporting Lanna way of life and wisdom were tested with 400 people in Amphur Maung Lampang. The results are as followed:

1. People's residential area was statistically related to recipients' satisfaction with the program content, form, and music at the significant level of .05. People who lives in municipality have more satisfaction than the ones who lives in out of skirt of municipality. The production technology was not significantly different at .05

2. No significant difference at .05 was found between demographic variables: sex, age, education levels, income levels and content, form, music and production technique of the programs promoting Lanna way of life and wisdom.

ภาควิชา..... การประชาสัมพันธ์.....
สาขาวิชา..... นิเทศศาสตร์พัฒนาการ.....
ปีการศึกษา..... 2540.....

ลายมือชื่อนิสิต..... อรุณมรรตย์ อรุณมรรตย์.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา..... อรุณมรรตย์ อรุณมรรตย์.....
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม.....

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ สามารถสำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความช่วยเหลืออย่างดียิ่งของรองศาสตราจารย์ ดร.ธนาวัต บุญลือ รองศาสตราจารย์ ดร.เสถียร เขยประทับ ดร. วิเชียร เกตุสิงห์ ที่ได้กรุณาสละเวลามาให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่าง ๆ ในการสอบวิทยานิพนธ์และโดยเฉพาะอย่างยิ่ง รองศาสตราจารย์ ดร.อรพรรณ ปิรันธน์โหวาท ผู้เป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ได้ให้คำแนะนำในเรื่องต่าง ๆ ของการวิจัยนี้มาโดยตลอด ข้าพเจ้าจึงขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ เจ้าหน้าที่สถานีโทรทัศน์แห่งประเทศไทยช่อง 11 ลำปาง และผู้ให้สัมภาษณ์ทุกท่าน ที่ได้กรุณาสละเวลาในการทำงานมาให้ข้อมูลแก่ข้าพเจ้า ซึ่งนับเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นอย่างยิ่ง และอาจารย์สุดใจ บุตรอากาศ จากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน ที่ได้ให้การช่วยเหลือในเรื่องงานวิจัยอย่างดียิ่ง ตลอดจนเพื่อน ๆ พี่ ๆ ร่วมรุ่นนิตศาลตรมหาบัณฑิต '38 ทุกคน ที่คอยเป็นแรงใจผลักดันช่วยเหลือยามข้าพเจ้าสอบวิทยานิพนธ์ จนสำเร็จ

และข้าพเจ้าขอกราบขอบพระคุณ มารดาผู้ให้ชีวิตและกำลังใจแก่ข้าพเจ้าตลอดมา ขอขอบคุณพี่สาวผู้คอยเป็นกำลังใจและให้ความดูแลช่วยเหลือยามที่ข้าพเจ้าต้องเดินทางไกลมาศึกษาต่อในพระนคร ขอขอบคุณเพื่อนร่วมงาน น้อง ๆ ทุกท่านที่นอกจากจะคอยช่วยเหลือเรื่องการวิจัยในครั้งนี้เป็นอย่างดีแล้ว ยังได้ช่วยแบ่งเบาภาระหน้าที่อันเป็นงานประจำของข้าพเจ้า ทำให้ข้าพเจ้าได้มีโอกาสมุ่งเทให้กับการศึกษาเล่าเรียนอย่างเต็มที่จนสำเร็จการศึกษา ขอขอบคุณ ทพ.วันชัย เตชะนิเวศน์ และขอบคุณทุกท่านที่ไม่สามารถเอ่ยนามในที่นี้ได้ทั้งหมด ซึ่งมีส่วนช่วยเหลือให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้

จึงขอกราบขอบพระคุณทุกท่านมา ณ โอกาสนี้ อีกครั้ง

อรุณมาศ ธาระวานิช

22 เมษายน 2541

สารบัญ

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญแผนภูมิ.....	ฐ

บทที่

1. บทนำ.....	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	6
ปัญหาคำถามการวิจัย.....	6
สมมติฐานการวิจัย.....	7
นิยามศัพท์.....	7
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	9
2. แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	10
แนวคิดเรื่องวัฒนธรรม.....	10
แนวคิดเรื่องการสื่อสารเพื่อพัฒนาวัฒนธรรม.....	12
แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของสื่อมวลชน.....	13
แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของโทรทัศน์.....	15
แนวคิดเกี่ยวกับคุณลักษณะของสื่อมวลชนในสังคม.....	16
แนวคิดเกี่ยวกับการใช้สื่อมวลชนสำหรับชุมชน.....	18
ทฤษฎีการกำหนดวาระ.....	19
รูปแบบการจัดรายการกระจายเสียงชุมชน.....	20
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	21

สารบัญ (ต่อ)

หน้า

3. ระเบียบวิธีวิจัย.....	24
แหล่งข้อมูล.....	24
วิธีการเก็บข้อมูล.....	25
วิธีการวิเคราะห์ ข้อมูล.....	30
การนำเสนอข้อมูล.....	30
4. ผลการวิจัย.....	32
บทบาทของสทท. 11 ลำปาง กับการส่งเสริมวิถีชีวิตและ	
ภูมิปัญญาชาวบ้านล้านนา.....	32
ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อการผลิตรายการของสทท. 11 ลำปาง.....	37
การรับชม ความพึงพอใจ และความคิดเห็นของประชาชน	
ที่มีต่อรายการส่งเสริมวิถีชีวิตแลภูมิปัญญาชาวบ้าน.....	48
5. สรุป อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ.....	73
สรุปผลการวิจัย.....	73
อภิปรายผล.....	81
ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	88
ข้อเสนอแนะการวิจัยในอนาคต.....	89
รายการอ้างอิง.....	91
ภาคผนวก.....	94
ประวัติผู้เขียน.....	130

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
1. แสดงจำนวนผู้สนใจชมรายการของสทท. 11 ลำปาง.....	49
2. แสดงลักษณะของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ.....	51
3. แสดงลักษณะของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา.....	52
4. แสดงลักษณะของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามรายได้ต่อเดือน.....	53
5. แสดงจำนวนร้อยละของกลุ่มตัวอย่างกับการรับชมสทท.11 ลำปาง.....	54
6. แสดงความแตกต่างของความพึงพอใจต่อรายการรอบบ้านล้านนา ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ.....	56
7. แสดงความแตกต่างของความพึงพอใจต่อรายการเกมท้าดวล ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ.....	57
8. แสดงความแตกต่างของความพึงพอใจต่อรายการกำเมืองกำฝรั่ง ของฮักของซาง ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ.....	58
9. แสดงความแตกต่างของความพึงพอใจต่อรายการรอบบ้านล้านนา ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ.....	59
10. แสดงความแตกต่างของความพึงพอใจต่อรายการเกมท้าดวล ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ.....	60
11. แสดงความแตกต่างของความพึงพอใจต่อรายการกำเมืองกำฝรั่ง ของฮักของซาง ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามอายุ.....	61
12. แสดงความแตกต่างของความพึงพอใจต่อรายการรอบบ้านล้านนา ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา.....	62
13. แสดงความแตกต่างของความพึงพอใจต่อรายการเกมท้าดวล ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา.....	63
14. แสดงความแตกต่างของความพึงพอใจต่อรายการกำเมืองกำฝรั่ง ของฮักของซาง ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับการศึกษา.....	64
15. แสดงความแตกต่างของความพึงพอใจต่อรายการรอบบ้านล้านนา ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับรายได้.....	65

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

16. แสดงความแตกต่างของความพึงพอใจต่อรายการเกมทำดวล ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับรายได้.....	66
17. แสดงความแตกต่างของความพึงพอใจต่อรายการกำเมืองกำฝรั่ง ของฮักของซางของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามระดับรายได้.....	67
18. แสดงความแตกต่างของความพึงพอใจต่อรายการรอบบ้านล้านนา ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเขตที่อยู่อาศัย.....	68
19. แสดงความแตกต่างของความพึงพอใจต่อรายการเกมทำดวล ของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเขตที่อยู่อาศัย.....	69
20. แสดงความแตกต่างของความพึงพอใจต่อรายการกำเมืองกำฝรั่ง ของฮักของซางของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเขตที่อยู่อาศัย.....	70

สารบัญแผนภูมิ

หน้า

1. แผนภูมิแสดงปัจจัยที่มีบทบาทต่อการดำเนินงานของสื่อมวลชน.....	17
--	----